

І ця інформаційна база закладу щороку розширюється: до прикладу у 2012 р. було 9 публікацій на етнокультурну тематику, а у 2019 — 103.

Однак існують ще проблеми з глибинністю висвітлення сучасних етнокультурних процесів, які відбуваються на теренах краю, і як на них впливає діяльність обласної установи — учбово-методичного центру культури Буковини. Одна з них — інформативність не означає поверховість, що спростовує уяву читача про важливість збереження та розвитку традиційної культури в найцікавіших її проявах, вивчення та популяризацію елементів нематеріальної культурної спадщини, творчого доробку народних майстрів, аматорів сцени — співаків, музикантів, танцюристів, в цілому — самобутніх творчих колективів з яскраво вираженим буковинським колоритом. Таким чином може породжуватися примітивний, спрощений підхід до розуміння джерел народної культури. Наступна важлива проблема — незнання, або нефаховий підхід до подання інформації про той чи інший мистецький захід, проєкт, подію, традицію чи обрядодію, власне йдеться про всі публікації етнокультурного спрямування. Без сумніву, що не кожен журналіст може фахово та глибоко досягнути всі напрями етнокультурології, її аспекти, особливості та сучасні зміни. Тому газетярі мали б консультуватися із методистами центру. І тут співпраця з інформаційно-видавничими колективами газет «Буковина», «Молодий буковинець» та «Чернівці» є позитивним прикладом. В інших випадках підхід поспішний і поверховий породжує у ЗМІ так звану «шароварщину».

Показовим для аналізу етнокультурної тематики в сучасному інформаційному просторі Буковини є й факт, коли за останнє десятиліття кафедра журналістики філологічного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, яка готує журналістів, майбутніх працівників редакцій газет, жодного разу не направила своїх майбутніх фахівців на практику в учбово-методичний центр культури Буковини. Мало того, студенти цього напрямку підготовки майже не відвідують заходи центру (у 2019 р. їх проведено понад сто). Натомість кафедра культурології філософсько-теологічного факультету цього ж навчального закладу декілька років поспіль направляє на практику в центр культури Буковини своїх студентів, які успішно справляються із завданнями, визначеними ЗВО, однак вони не зорієнтовані на написання публікації в засоби масової інформації, до цього їх не активізують навіть соцмережі.

Сучасне інформаційне поле етнокультурного спрямування в Чернівецькій області ще не розвивається належним чином, звідси й допускаються уніфікації мислення, отже й знижується експертна оцінка культурних процесів краю, тому не існує й національного та суспільного консенсусу з цієї проблематики.

А. М. Біленька

КУЛЬТУРОЛОГІЧНИЙ ВИМІР ОСОБЛИВОСТЕЙ СЦЕНІЧНОГО СЛОВА НА ПРИКЛАДІ ТВОРЧОГО МЕТОДУ ЛЕСЯ КУРБАСА

Загальновідомо, що Лесь Курбас надавав величезного значення слову і музиці в роботі актора драматичного театру. Його власні експерименти на цьому шляху вважаються безпрецедентними для культури свого часу.

Якщо звернути увагу на важливе значення музики, вокалу в діяльності театру і в навчальній роботі, стане зрозумілим також і те, якої ваги надавав

режисер організованому слову. Адже, на його думку, чим організованіше слово — тим чіткіша думка, носієм якої воно є.

Леся Курбаса хвилювала низька мовна культура в театрі: його дратувало, що на сцені розмовляють як у житті, з подачею тільки емоційного стану; актори не вміли передати в слові думки, емоції, не могли будувати інтонації, ритм мови, робити паузи, піднімати тон та оперувати ним.

Робочий день у театрі починався з тренінгів, особливе місце відводилося заняттям з техніки сценічного та художнього слова. Крім того режисер проводив теоретичні лекції і, таким чином, виховав не одне покоління майбутніх митців, які згодом прославили не лише Харків, а й всю Україну на всесвітній культурній арені.

Ще в молодотеатрівський період творчості Леся Курбас стверджував, що театр піднімає культурність країни, і не тільки гаслами, якими оперує, чи ідеями, які він виявляє, він мусить вести вперед. На його думку, театр повинен бути культиватором мови і тим центром, де мусить вироблятися жива мова.

Актор театру Леся Сердюк згадував, що з самого заснування театру «Березіль» літературність мови та бережливе ставлення до першоджерела були проблемами номер один.

Що стосується тлумачення гідності нації, то можна знайти схожість поглядів Івана Франка і Леся Курбаса, і саме тому для другого галичанське, наддніпрянське, кубанське — будь-яке походження українця не мало жодного значення, оскільки в групі «Березоля», крім власне етнічних українців, грали українізовані росіяни, поляки, євреї, буряти, які приходили в театр з відповідними діалектами, яких треба було потім позбутися і що стало чи не головною проблемою в театрі стосовно мови.

У багатьох виставах він приділяв велику увагу масовим сценам, особливо їхньому «звучанню». Взагалі «маса» у творчості Леся Курбаса посідала чільне місце. Звичайно, на його бачення мистецтва вплинули революційні настрої того часу і панування авангардних напрямів, особливо експресіонізму, а також символізму, такими ж ознаками вирізнявся і весь культурний процес України 1920-х рр.

Також режисуру Леся Курбаса визначила філософія Платона, Сократа, крім того, символістські засади митця, які впливали і на підхід до сценічного слова, змушували звернутись і до основ семіотики.

«Березиль» режисер бачив новою платформою для експериментів. Він організовував театральні студії, режисерський штаб, виступав на театральних диспутах, займався видавничою, викладацькою діяльністю, зняв кілька фільмів. Таким чином можна говорити про його роль не тільки в суто театральній сфері, а й загальнокультурному вимірі.

Пізніше Леся Курбас радив станцію мови і термінології, яка була ним заснована в 1925 р. на базі «Березолю», розширити, оскільки слово було однією з найважливіших складових у роботі актора. У цьому питанні він співпрацював з Академією наук, яка допомагала редагувати їхні п'єси і взагалі стежити за вимовою на репетиціях і в виставах. Тому під час репетицій вистав, режисери «Березоля», як і сам мистецький керівник театру, коли не могли самостійно

вирішити питання наголосу й правильної вимови, звертались за порадою до Академії наук, що стало безпрецедентним випадком в історії українського театру.

Режисер звертав увагу і на орфоепічні помилки. У 30-ті рр. питання нормалізації писемної й усної мови стояло досить гостро, тому «Березіль» не залишився осторонь. Але робота в театрі над правильною літературною вимовою ускладнювалась недостатньою кількістю підручників з цієї теми. Адже перша робота з питань нормативності української мови з'явилась у 1931 р.

Головна заслуга і внесок режисера в театральне мистецтво України полягали в органічному перетравленні надбань минулого з новонародженою культурою України.

На жаль, зі звільненням Леся Курбаса з посади мистецького керівника «Березиль» будь-яка дослідницька, пошукова, студійна і лабораторна робота була припинена та його теоретична спадщина на багато років опинилася під забороною, але не назавжди.

Д. І. Хараман

ТАТУЮВАННЯ ЯК ВІЗУАЛЬНО-ЕСТЕТИЧНА ТВОРЧІСТЬ МОЛОДІ

Татуювання — це проявлення творчості давніх людей. Прикрашення тіла різними узорами, орнаментами в різний період цивілізацій було проявом ознаки відмінності і захисту від духів. Завдяки татуюванню можна визначити, до якого кола належить людина, також існувало повір'я, що тату допоможе зберегти життя людині, яка йде на війну або в далеку путь.

Коли з'явилися татуювання, досі невідомо, але вчені припускають, що вид цього мистецтва бере свій початок ще з палеоліту. Реальні докази представляють собою муміфіковані тіла, шкіра яких покрита зображеннями, які мають вік від 6 тис. років.

Мистецтво татуювання розповсюджувалося по всьому світу, вважається, що воно поширювалось на кожному континенті автономно. Перші татуювання Полінезії, індійських племен наносилися сажею, спеціальним молотком з гострою паличкою з зубів акули, яку забивали під шкіру, тим самим наносився малюнок. Також використовувалася техніка шрамування. Всюди маркування шкіри ідентифікувало соціальний клас, шлюбну придатність, красу, професійні навички і ремесла.

У будь-якому з цих випадків татуювання мало позитивний культурний статус, але сучасне суспільство, починаючи з епохи Середньовіччя, використовувало нанесення татуювання як маркер рабства або криміналу. І тільки до середини XIX ст., у всіх країнах (за винятком Китаю), практика насильницького маркування злочинців практично сходить нанівець.

Розквіт християнства негативно позначився на ставленні до татуювань. Вони були визнані язичницькими символами, а тому стали викорінюватися як явище, з найтрагічнішими наслідками для їхніх власників. Суворість заборони і тяжкість покарання були настільки істотні, що про це мистецтво в Європі забули до XVIII ст. Європейцям довелося чекати кілька століть, поки вплив церкви на приватне життя зменшився. Тату поступово повернуло собі місце цілком буденного явища.